

KLAUDIJU KOMARTIN / VRPCE POTAMAN ZA BALU MESA

SA TREĆEG TRGA

BIBLIOTEKA ČASOPISA TREĆI TRG

Urednici: Dejan Matić, Milan Dobričić

Dizajn korica: Dragana Nikolić

Copyright © Claudiu Komartin, 2015

Copyright © of the translation: S. Fisher Foundation by order of TRADUKI, 2015

Copyright © ovog izdanja Treći Trg, 2015

traduki

Izdavanje ovog dela podržao je TRADUKI, književna mreža koju čine Savezno ministarstvo za evropske i internacionalne poslove Austrije, Ministarstvo inostranih poslova Nemačke, Švajcarska fondacija za kulturu „Pro Helvecija“, „KulturKontakt Austrija“, Gete institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije (JAK), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Resor za kulturu Vlade Kneževine Lihtenštajn, Fondacija za kulturu Lihtenštajna, Ministarstvo kulture Republike Albanije i Fondacija „S. Fišer“.

Klaudiju Komartin

Vrpce potaman za balu mesa

S rumunskog prevela Ljubinka Stankov Perinac

Treći Trg – Čigoja štampa
Beograd 2015

Naslovi originala:

Claudiu Komartin, *Un anotimp în Berceni*, 2009.

Claudiu Komartin, *cobalt*, 2013.

Poeme sa taticom
priča za Ruslana

1.

Četiri je sata ujutru i tatica neprestano kašlje.
Već ga satima slušamo kako hrče, bori se,
moli za još jedan gutljaj vazduha.
Nasitili smo se, iako ne onako kako bi pomislio,
ali niko ništa ne govori.
Četiri je sata i tatica ne da nikome da spava –
njegovo je telo mrtvački sanduk od mesa
u kom su crvi već započeli dugotrajni posao.
Baš tako, gospođice:
tatica je samo polutka ćelija u raspadanju,
džak kože u kom
bolest sve više uzima maha
a đavo buši sve dublje i dublje, iz glave do grudi
iz grudi do stomaka
sve dok se kost iz paleozoika ne čuje da pršti.
Njegovi bi sinovi viknuli neka ćuti ili neka crkne već jednom,
zabili bi kolac u njegovo veliko nekrotično srce,
ali tatica još uvek donosi hleb, i bilo bi šteta.
Čak iako mi znamo da je on džak pun gnoja i govana.
Ali onda bi, zaista, mama trebalo da ode
na rad u Španiju, kao njena rođaka Maša.

2.

Tata sedi na kraj kreveta, skoro je potpuno modar
i viče da ga pustimo na miru. Držim mu glavu među rukama
i ptica prelete kroz prostoriju u pokušaju da pronađe izlaz.
Tata me udara njegovom grubom dlakavom rukom
i pada na krevet iznova jecajući: o vi tamo, koji nas posmatrate
kroz prljav prozor i kliberite se, kad bi samo znali...
gnoj iz grudi zahvatio mu je i glavu.
Ništa, ništa ga više ne može spasti.
Sedim i dokono ga posmatram
kako me gleda i vidi sebe –
sve bi dao da u sebi ima bar malo života
tek toliko da mi teškom i velikom pesnicom razbije lobanju.
Tata je bolestan, džabe mu mama donosi lavor.
Stomak mu brboće i jeca na njegovom vlažno-lepljivom jeziku:
tatica je bardak u koji neko duva kroz plastično
crevo u 5 ujutru.

3.

Tatica ne zna šta je nihilizam
tatica nije čitao Ničea i Gotfrida Bena
njegova električna testera sija u mraku
suze se šire po čistom majčinom obrazu
kapi krvi po linoleumu u kupatilu.

Tatica ne zna šta je zavođenje
tatica nije čitao Kjerkegora
u detinjstvu
njegova brutalnost je jedino u šta možemo biti sigurni
u ono vreme su žene o njemu govorile uzbuđeno
u redu za meso
danas se njegovog prodornog kašlja gadi čitav blok

njegova zelena pljuvačka, sestro, zlo je
prokleta u kom davimo našu mladost.

4.

I ja sam bio u Sandjerej
kao pouzdani prijatelj mrtvacu

iako smo bili školski drugovi
sa Vitalijem sam jedva bio deset puta
ali neko je i to morao da uradi
neko je trebalo da se pobrine o telu onog momka
toliko simpatičnog
i glupog kao noć

iz Balcija
gde je Vitalije prebijen na mrtvo ime
put je neravan
moraš da paziš, rekoše mi
da se mrtvacu ne prospu creva
i da mu koža ne sleti na kraj puta ili u polje
ona koža koju
su lekari na brzinu uvezali kao istrulo platno
sa nekoliko vrpca potaman
za balu mesa
od 88 kilograma

Vitalije, Vitalije, tvoja je duša odletela daleko
nije te briga što ja držim u rukama tvoju nadutu jetru i srce
obavijeno debelim slojevima masti
i što ih privijam čvrsto na grudi
kao krvave grudve zemlje
da bi stigao kući

Vitalije, Vitalije, nije te briga
što se moje srce hladilo polako
i postajao sam muškarac, odnosno nešto
isto tako grubo
i monstruozno
kao tatica?

Znao je Oleg šta je znao kada mi je rekao
da ti ostavim usmrđeno-telo
negde u kraj polja.
Vitalije, Vitalije, jeftino si prošao u svoj ovoj istoriji, nesrećniče.

5.

Tatica je pretresao svinjac, hramljući
i prokljinjući Boga. Ništa nije moglo tako da ga razbesni
kao što je to činila nemoć sopstvenih ruku
koje su nekad tranžirale 946 svinja i nekoliko ogromnih bikova
svaki težak kao ГАЗ.

U zimske večeri, u domaćinstvu babe i dede u Kirkanju
tatica bi s mržnjom ušao među svinje
uzdrman kašljom
a grube reči bazdile su na dijalizu
i alkohol.

Stegnute sline i bale pomešane sa onim što je povratio
cure mu niz bradu
a veprovima ipak ne da mira.
Tako sam ga jedne noći našao: ležao je u blatu
među halapljivim i zakrvavljenim njuškama.

Kad je ispustio nož, onesvestio se
oboren mirisom i neprestanim migoljenjem tela –
a životinje, gladne,
nisu ga poštedele.
Dok mi je uspelo da ga podignem, svinje su mu bile pojele
jedno uvo.

6.

Ko se jače vrpolti od tebe?
Ko pati,
ko iščekuje smrtni čas,
ko je više slep od tebe, više gord i više lud?
Pokvarenost ti radi u kostima, i nikog na svetu nema
da ti pomogne.

Kad ti se smiri kašalj, podriguješ i prdiš u slast, možda
ti se čini da tako telo izbacuje zlo i
udaljava se od smrti.
Ko sebe više voli, no što si ti sam sebe voleo
čitav život, tatice?
Naš očaj te drži u životu.

Kad te nigde nismo našli, voleo sam te. Šest dana
su te tražili u Faleštu, Glinčenju i Egorovki
dok te nisu našli u jarku.
Kad su te sedmog dana doveli, bio si skoro trezan. Psovao si nas
i tukao Olgu, koja je u tvom odsustvu navršila 4 godine -
sva se moja ljubav izmrvila i slila u šaht.

Od sada osećaš kako ti pohotno igraju larve smrti u plućima
ali te ipak nalazim u trenucima predaha pušeći cigaru
i gorki miris ugruška, gnoja i čađi
koji ti stalno izbija iz mesa
za mene je parfem tuge
i laganog raspadanja.

7.

Čekajući kraj, sve više ličimo
na porodicu miševa
iz kuće koju je zahvatio plamen.
Kad se ne molimo, ne plačemo, ne udaramo u malter,
izluđeni nestrpljenjem i grozom.
Ali da znaš: kad dođe smrt i nanjuši ti telo,
teramo je udarajući u lavor, u šerpe i u peć.

Naša vredna ljubav te nije zadovoljila i odbio si je
ljubav i naš fanatizam terorista
u crnini.
Bio si surovi i ljubomorni svinjar, gradinar nesreće.
Ali da znaš: kad dođe smrt i nanjuši ti telo,
teramo je udarajući u lavor, udaramo se među sobom,
uništavamo se sve tačnije, sve sigurnije.

8.

Koliko ćeš patnje podneti pre nego odlučiš?
Najlepša smrt dolazi u zoru,
posle mnogo belih noći u kojima se užas
sejao u nama kao brašno u mlinu.

Vazduh je bio ustajao od toliko patnje
i od tvojih starih cokula ostavljenih na pervazu.
U tim si cokulama prešao močvare i dine,
a sada ih držiš kraj kreveta da ne zaboraviš kroz šta si prošao
i da sanjaš da ćeš jednog jutra ustati,
obučesh ih i bićesh ponovo slobodan.

Volim tvoje stare dezerterske cokule
jer će biti poslednja stvar koju ćeš ugledati
pre nego sklopiš oči.
Volim njihovu dotrajalu kožu, pokidane pertle
izdrobljene džonove
jer su deo tebe,
deo tvog isprekidanog disanja
i zgusnutog otrova kog ljuto pljuješ
u lavor kraj kreveta.

Ti si te dotrajale cokule koje
sad nikom više ne mogu nauditi.
Tvoj požuteli zglob ruke
pruža se za omiljenim cokulama
isto onako kako se nekad pružao za sekirom ili za testerom.

Ne brini, tatice, znaš več
da ćemo ti ih obući na kraju:
imate još toliko toga zajedno da pređete.

9.

Samo kad bi ona došla, provlačeći se među nameštajem,
sklanjajući nežno
ašove i plašljive grabulje
sve alatke zapuštene
od kada je bolest tenkovskim gusenicama prešla preko naše kuće.

Samo kad bi došla lice naduveno da mu pomiluje,
grudi modre, ramena bez mesa, da ga pogleda
pod svetlom jesenjeg dana
i onda da ga izvuče iz prljavih čaršava
kao traktor zaglavljen u močvari.

Ali on vidi samo ono što želi da vidi i govori samo ono što
mu padne na um
kaže da ima krvi pod kopcima
i da ga iz ćoška vreba đavo
kaže da ga držimo za ruku iako ništa ne oseća.

Nikad se nećemo dogovoriti
jer moja mržnja silazi
do korena reči i uspomena,
moja je mržnja kazan u kom se kuvaju svinjske glave
sa očima prosutim po užasnoj čorbi.

Jeste li nešto čuli? Da li je došla?

Otvorite vrata, ne dajte joj da ode
a da ne svrati i do nas.

10.

Izgaramo od nestrpljenja da vidimo
ko će među nama prvi da poludi.
Koga će prvo zdravstveni radnici izneti na vrata
i koliko će batina morati da popije taj
dok ne razume da mu se želi dobro.

Duša nam na usta izlazi dok čekamo da saznamo
ko se već prihvatio umiranja
koliko to zdušno radi
i da li je slučajno na vreme sakrio, jadnik,
neke praškove ili lekove.

Tatice, koga ćeš ti još sahraniti
do sledećeg praznika u kalendaru?

Čekanje je završeno, stara Ljusija,
sa drugog sprata, koja je stalno pijana, izašla je
i spotakla se niz stepenice, raščupane kose,
grickajući poslednju koricu gorkog hleba,
pala je nasred hodnika, koliko je dugačka.

11.

Teško da ne može biti teže, ali valjda će za tebe biti bolja vremena,
kaže mi gorko tetka Polina
i ščepa još dve piroške, stenje dok guta
ražnjiče, peljmene i kobasice sa votkom,
gužva bline i lakomo zamoče prst u kašu.

U međuvremenu baca pogled prema njenim mariniranim
pećurkama
da ih neko kojim slučajem ne pipne...

Vidiš i sam, Polina je mnogo toga prevalila preko grbače i
zna da je život muka živa
i da je *ljudska duša smrdljiva i lepljiva kao kalmička čorba.*

I navali na boršč i puding i još malčice kaše, a njeno se telo
nadimalo i nadimalo da ti se činilo da će da se raspline od toliko
bolnog razmišljanja.

Polina je neustrašiva žena.
Ali kada govori o tatici, glas joj zadrhti i
odjednom kao da joj ni ćufte više ne prijaju:
Ovaj život... proklet je ovaj život, kad nemaš sreće...

Nema više kaše. Polina uzdiše. Suze naviru.

12.

Ako tebe nema, šta će ostati između mene i smrti?
Slama koju je raspršala oluja, požutela trava,
stari gluvi pas koji laje u noći ?

Kod nas se svet pobije za svaku sitnicu.
Mladići psuju i mrže, ubistva su lančana,
ali su na onom svetu, razgovaraju Boris i Vitja,
ovakva nasilništva retka.
Najviše dva puta nedeljno – i, izrekavši sve ovo,
smeju se i raduju, i govore sve jače.

Ako tebe nema, šta će ostati između mene i smrti?
Možda polje crnih makova, preko kojeg
lebde velike ptice grabljivice, kao u snu...

Zagrejana žestokim pićem, Ljubina deca udaraju
pesnicom u sto i strasno govore o raju.

13.

Šta će tebi poniženje, pitaš se, ti koji si
uvek bio tako grub, i snažan?
Izbacio si iz kuće popa tog dana kad sam ga zvao
nošen mišlju da tražiš da se pomiriš
i pljunuo si ga u obraz.

Trava će nesmetano rasti na tvom grobu,
niko neće počupati korov, ponizio se ti sad ili ne.
Tvoje će stvari biti poklonjene i spaljene
i mi ćemo se dugo vremena truditi da izbrišemo
svaki trag tvog prolaska svetom. Odistinski te volimo,

nema veze što se ti ne kaješ
što prebijenu paru ne daješ
za utehu koju želim da ti donesem
govoreći ti o stvarima naučenim u knjigama.
Smrt će te, zasigurno, staviti u smešnu pozu.

Brzo ćeš se ukrutiti, a tvoja širom otvorena usta
postaće sklonište za muve.
Serjoža krčmar, imaće mušteriju manje –
ili ću te možda ja odmeniti za neko vreme:
tatice, neko mora i to.

14.

Ako budeš imao sreće, neko će te od nas zadaviti jastukom
jedne noći. Tvoja je patnja zid
u koji ćemo udarati lobanjama
sve dok ne ostane više ništa da se ponizi, da se uništi.
Hoću da znam da će kad ispustiš dah
svet postati sigurnije i toplije mesto. Hoću da znam ko će
zadaviti mačića kad ti budeš mrtav.
Šta ćemo mi bez tebe, papaša?
Ko će nameštaj da popravlja, mašine po kući (preostale iz babinog
vremena), ove cevi
koje pucaju svaka dva dana?
Ponekad posmatram ove moje slabašne ruke i rahitične grudi,
bledu kožu i crne iskolačene oči, a onda
pogledam Olgicu
dok po mraku zašiva sebi čarape i vestu
i kažem sebi
da je sve izgubljeno.
Ako budeš imao sreće, neko će od nas skrenuti s uma
i raskomadati te dugačkim i tankim nožem jedne noći.

15.

Naš stariji brat, Oleg
kaže da je tatica smuk.
Oleg je otišao od kuće pre sedam godina
i danas mi telefonom prenosi da se čuvam starog
razgovaram tajno i cmizdrim u služalicu
ali mi Oleg kaže da sam muško i da moram izdržati
i ja mu obećavam da ću pokušati još neko vreme
da preživim u ovoj kući
iako sam pokopan pod istorijom porodice
u tatičinim bolestima
pokušavam
svom snagom pokušavam da izađem na kraj
jednog lepog dana
Oleg će se vratiti
voziće svoj džip Grand Cherokee Laredo
3,7 liter V6
Four-wheel brake traction control (4x4 only)
High-performance halogen headlamps
First-class interior space
Independent front/multilink rear suspension
Electronic Stability Program
i on će nas spasti.